

لزوم رشد طبیعی علایق کودک/ چیزی را بر کودک تحمیل نکنید

ابتکار پدران و مادران در این است که محیط را طوری آماده کنند که علایق طبیعی کودک به نحو شایسته ای پرورش یابد بدون اینکه بیش از حد به کودک فشار آورند او را تحریک و تهییج نمایند تا آن علایق طبیعی را آزادانه ظاهر سازد.

ابتکار پدران و مادران در این است که محیط را طوری آماده کنند که علایق طبیعی کودک به نحو شایسته ای پرورش یابد بدون اینکه بیش از حد به کودک فشار آورند او را تحریک و تهییج نمایند تا آن علایق طبیعی را آزادانه ظاهر سازد. تعلیم و تربیت کار دشواری است، هرچه انسان بهتر شناخته شود راهنمایی او آسانتر و عملی تر خواهد بود. جان دیوئی می گوید: دانش و علم به خوی و سرشت انسان نسبت به علوم فیزیکی بس ناچیز است، در نتیجه اصول اخلاقی درباره سلامت و نیک بختی و پرورش شخصیت آدمی مراحل اولیه را طی می کند.

روسو می گوید: ما کودک را نمی شناسیم و چون نسبت به وی عقاید باطل داریم، ه چه جلوتر رویم از راه راست دورتر می شویم. اوعقیده دارد که باید پرورش جوان بر اساس روش طبیعی آغاز گردد.

باید غرائز و ذوق و شوق طبیعی کودکان را راهنمایی کرد، نه اینکه در مقام خفه کردن و نابود نمودن آنها برآمد. وقتی با کودک سر و کار داریم، باید بدانیم که او یک جسم شکل پذیری که هر طور بخواهیم او را طبق طرح هایی که آماده کرده ایم از قالب مخصوص در آوریم، نیست. کودک از همان زمان تولد دارای منش و خوی مخصوصی است و با لجاجت می کوشد در قالبی که ما تهیه کرده ایم جا نگیرد و سعی می کند دیگران را چنان تغییر دهد که با خصوصیات خود منطبق سازد. سپس باید توجه داشت که کودک یک ماده خام بدون مقاومت نیست بلکه بر اساس غرائز طبیعی خود راهی را در پیش گرفته است. منظور این نیست که خوی انسانی تغییر ناپذیر است بلکه مقصود این است که ریشه اغلب صفات و حالات انسانی در سرشت هر نوزاد نهفته است ولی بدون تردید این صفات و روحیات در معرض تغییرند و هر انسانی خود قادر به تحکیم اخلاق نیک و صفات پسندیده و تضعیف صفات بد و نکوهیده درخوبش می باشد.

هیچگاه نمی توان علاقه ای را بر کودک تحمیل کرد، بلکه علاقه آن چیزی است که در محیط آزاد و بدون فشار به خود نمایان می گردد. متأسفانه گاهی تعلیم و تربیت غلط بکار بکار می رود و بعضی برای اینکه کودکان و فرزندان افرادی با شخصیت و خوش اخلاق باشند. ترسهای مختلف در آنها ایجاد می کنند. اگر عمل خلاف میل آنها ایجاد می کنند اگر عمل خلاف میل آنها از کودک سر بزند او را تهدید یا تنبیه می کنند. همین رویه ها سبب می گردد که کودکان به تدریج خود را برای یک نوع بیماری روانی آماده نمایند. باید توجه داشت که طبیعت کودک شرور نیست و اگر عملی انجام دهد بر حسب آن چیزی است که یاد گرفته و چون خود خیال می کند عملش مطلوب است آن را تکرار می کند.

کودک بر اثر مواجه شدن با مشکلات می آموزد که از بعضی موفقیت ها باید اجتناب کند. کودک وقتی به بخاری یا سماور سوزان دست می زند دستش را عقب کشیده و گریه می کند. در این حال کودک از این موقعیت آزرده شده آن را نتیجه عمل آن موقعیت خواهد دانست نه آن که چیزی است که بر کودک تحمیل شده است.

تنبیهات طبیعی تحریکات با ارزشی هستند در صورتی که تنبیهات از طرف دیگران نه تنها نتایج خوب ندارد، بلکه زیان آور هم هستند؛ یعنی کودک برای آنکه از تنبیه فرار کند به دروغ و تقلب و سایر مسائل پناهنده می گردد و تنبیه کننده را اغفال می نماید و در غیاب آن عمل را تکرار می کند.

باید توجه داشت در عین اینکه پاداش از جهات گوناگونی بر تنبیه و مجازات برتری دارد ولی پاداش هم اگر از جنبه طبیعی خارج گردد به جای اینکه آموزنده باشد زیان آور خواهد بود.

ممکن است پدر یا مادری به فرزندش بگوید اگر تکالیف درسی خود را انجام بدهی فلان اسباب بازی یا مبلغی را به عنوان پاداش به تو می دهم واضح است که کودک تهییج شده برای گرفتن این چنین پاداشی وظیفه خود را انجام خواهد داد ولی کم کم عادت می کند که برای انجام هر کاری خواستار پاداش مادی باشد و اگر عملی بدون پاداش باشد از انجام آن خودداری خواهد کرد و حال آنکه اگر والدین او می گفتند: فرزند تکالیف خود را انجام بده که فردا در کلاس نمره خوب گرفته و یا دانش آموز منظمی شناخته می شوی و در تحصیل موفق خواهی شد و از موفقیت خود لذت برده اگر تحریک به این صورت انجام می گرفت این نوع پاداش ها به طور طبیعی در نظر گرفته شده و کودک به تدریج خود را عادت خواهد داد که کارها را براساس امور معنوی انجام دهد.

تشویق وسیله ای است که برای رسیدن به هدف های تربیتی بدان متوسل می شویم، اما اگر در اثر مسامحه و غفلت از وضع طبیعی بودن خارج گردد و به طوری شدت یابد که حواس و فعالیت های کودک را به خود متوجه سازد دراین موقع جای هدف را گرفته و علاوه بر اینکه اثرش ضایع می گردد در مواردی هم اثر زیان آور خواهد داشت، بنابراین تحریکات هر قدر جنبه طبیعی آنها بیشتر باشد عمل برانگیختنی کامل تر و بهتر صورت خواهد گرفت.